

BIBLIOGRAFIA

Geografia de Catalunya

L'aparició del primer fascicle de la «Geografia de Catalunya», redactada per César A. Jordana, obra que es proposa ésser el document que incorpori Catalunya a la llista de països estudiats d'acord amb les modernes tendències de la ciència geogràfica, bé mereix una atenció per part dels aficionats a aquestes disciplines.

L'esperit racial i patriòtic dels catalans —noble expressió d'un sentiment de la nostra ànima col·lectiva,— i l'afecte que el nostre caràcter ens encomana a tot allò que pugui ésser un elevat exponent de la terra que ens és pròpia, dona ara —com ha donat i donarà sempre,— oportunitat a la publicació que estem comentant.

Però malauradament, aquesta oportunitat, que sens dubte té enorme interès en l'aspecte mercantil de l'empresa, no es manifesta pas igualment en el seu caire científic. Des d'aquest punt de vista, honradament parlant, cal confessar que el moment present no és pas gens propici per a emprendre un treball d'una tal envergadura; és això un fet innegable, del qual estem segurs que n'estan convençuts fins els mateixos autors d'aquesta nova publicació.

En efecte: de pocs anys han pogut disposar encara els conreadors conscients de la ciència geogràfica a casa nostra, malgrat la intensitat de llur treball, per a furnir una documentació tan completa que permeti ésser aplegada en un corpus com el que hom intenta realitzar. Ens temem que les llacunes per omplir, a les quals alludeixen els editors, seran tantes, que constituiran un seriós obstacle per a prosseguir endavant, si hom vol enllestir una obra reeixida i presentable. Car realment, és ara hora d'aprofundir en estudis particulars i monografies especials de totes les manifestacions de la geografia a Catalunya, i quan aquestes ens siguin ben conegudes, llavors serà el moment de presentar-les al nostre públic en un conjunt com el que se ns vol oferir.

Per altra part, hem d'expressar amb tots els respectes que no creiem, per la mostra que fins ara ens ha estat servida, en una col·laboració activa a l'obra de tots els especialistes que es citen en la llista de presentació. Tenim la impressió que alguns noms figuren en ella per a donar una garantia de solvència científica, de la qual el lector no en comprova l'existència en les pàgines que fins ara ha pogut fullejar. Així mateix hem de remarcar que en l'esmentada relació de col·laboradors trobem alguns noms dels

quals n'hem ignorat fins al present llurs aptituds geogràfiques, i en canvi, en són absents els valors més representatius que tenim en aquesta mena d'estudis.

En el primer fascicle que ens ha estat ofert, Carles Pi Sunyer presenta l'obra que s'ofereix al públic català. És un pròleg d'excel·lent elegància estil·lística, indubtablement; però cal lamentar que el seu autor es limiti a fer una glosa literària i no s'encari amb els problemes que planteja la formació d'una obra geogràfica com caldria que fos aquesta, sense ni tan sols exposar el pla d'estudi i els mètodes de treball que han servit per realitzar-la, admetent que aquests hagin existit. Creiem sincerament que el prologuista no ha tingut ocasió de conèixer la geografia que encapçala; sols així es comprèn el seu optimisme, —que no s'encomana al lector—, sobre les suposades virtuts i excel·lències d'aquesta nova publicació, que a nosaltres ens han semblat més aviat defectes i inexactituds. Proverem de justificar-nos en aquest parer.

En primer lloc, hem de dir que trobem molt raonable l'intent del redactor general de fer una obra que estigui científicament a l'abast de tothom; però aquest mateix desig d'ésser fàcilment intel·ligible i l'afany de bastir una literatura refinada en excés, junt amb una insuficient preparació tècnica en la matèria, aconseguen, ben al contrari, que molts paràgrafs i passatges quedin tan obscurs que l'esbrinar-ne el significat esdevé un problema enrevessat i difícil de posar en clar. Com a exemple, citarem la definició de la pàg. 23, relativa a les roques cristal·lines i a les conglomerades; la de la pàg. 24, referent a les metamòrfiques; la de la pàg. 30, en tractar de les formes d'estratificació. Pel que es veu, el redactor no considera el volcanisme com un agent de la dinàmica interna, segons sembla indicar el segon i tercer paràgrafs de pàg. 18, en el darrer dels quals fa, a més, una definició molt pintoresca dels moviments epirogènics. I no sabem que, tal com es dedueix de la pàg. 24, el ciment i la calç hidràulica es trobessin en la naturalesa directament, sense necessitat de cap procés de fabricació per obtenir-los. Aquests errors els hauria pogut evitar prescindint de l'esposició de geologia general que fa per tal de posar en antecedents

científics al lector, impròpia d'una obra com aquesta.

Però també és greu i lamentable el fet que, tot el que ha estat publicat en aquest primer fascicle és una còpia, que en els llocs que no és textual és en els que està equivocada, del «Curs de Geologia» de Font i Sagué i dels dos volums que el professor Marcel Chévalier ha publicat sobre l'era primària i la secundària a l'«Enciclopèdia Catalunya». Per exemple, el capítol «La naturalesa de les roques» ha sortit íntegrament de les pàgines 129-148 de l'esmentada obra de Font i Sagué (2.ª edició); i d'ella també és calcada la distribució dels terrenys triàsics i juràsics. La descripció de l'extensió dels restants terrenys geològics que s'hi tracten no és res més que una transcripció, resumida sense encert, dels estudis que hem citat del Prof. Chévalier. Així, doncs, si afegim a aquestes pàgines en les quals res no hi ha d'original del redactor, les altres, en les que copia a Lluís Maria Vidal i a H. J. Wells, veureu que l'aportació científica i personal de l'autor és tan exigua que no dubtem en valorar-la com a nul·la, puix no gosem qualificar com a tal la feina de traduir el castellà d'aquell nostre geòleg i l'anglès d'aquest darrer escriptor i novel·lista.

Per a arrodonir el conjunt, la part gràfica està encara a un nivell més deplorable. No comentarem ací la poca habilitat d'algunes de les llegendes que acompanyen els gravats; però sí que hem de parlar del mapa de Catalunya que va inclòs amb el fascicle. Aquest treball cartogràfic és un veritable disbarat; situa malament moltes poblacions, equivoca la xifra d'habitants en altres, d'algunes sols en posa el signe convencional i n'hi ha forces amb la toponímia incorrecta. Donarem una idea de la precisió d'aquest mapa, dient, per exemple, que en ell no hi són marcadament les línies de ferrocarril de Martorell a Manresa, de Manresa a Súrria, de Girona a Banyoles, de Reus a Salou, de Mollet a Caldes, de Tortosa a La Cava, de Reus a Tarragona etc.; La hipsometria també va d'acord amb aquesta norma, car per exemple, les corbes a nivell no ens hi marquen el Montserrat.

No volem prosseguir enumerant encara altres incorreccions i falles que probablement faran perdre la confiança al lector més il·lús; però hem de fer constar que el nostre desig, en expressar-nos sincerament d'aquesta manera, no ha estat altre que el de contribuir a una possible rectificació i esmena, a les quals encara s'hi és a temps, car del contrari, l'èxit espiritual, al menys, serà negatiu en absolut.

JOSÉP M.^o PUCHADES

DEPURATIU SEMIS

CURA RADICALMENT TOTA
ENFERMETAT DE LA PELL

Grans, herpes, eccemes, psoriasis, picor,
desapareixen ràpidament davant l'acció
enèrgica d'aquest depuratiu

DIPOSITARI A GRANOLLERS: FARMACIA GASSET